

Region Sörmlands hantering av anslag 1:1 statliga regionala utvecklingsmedel

Inledning

Region Sörmland är regionalt utvecklingsansvarig aktör i Södermanlands län och har regeringens uppdrag att samordna det regionala utvecklingsarbetet. Det innebär bland annat att Region Sörmland tar fram, samordnar och följer upp genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin, RUS. Som regionalt utvecklingsansvarig aktör tilldelas Region Sörmland statliga regionala utvecklingsmedel inom utgiftsområde 19 Regional utvecklingspolitik, så kallade 1:1-medel. Genomförandet av insatser genom anslag 1:1 styrs av ett årligt villkorsbrev. Då det regionala utvecklingsuppdraget är brett är mer eller mindre samtliga politikområden av betydelse för att uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken.

Syfte

Detta dokument är styrande för hur Region Sörmland ska hantera 1:1-medel. Syftet är att säkerställa en ändamålsenlig hantering av 1:1-medlen samt fastställa styrande principer och bedömningskriterier vid finansiering.

Styrning av den regionala utvecklingspolitiken

Det regionala utvecklingsansvaret

Region Sörmland är regionalt utvecklingsansvarig aktör i Sörmland och ska enligt lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar arbeta för att skapa en hållbar regional utveckling genom att:

1. utarbeta och fastställa en strategi för länets utveckling och samordna insatser för genomförandet av strategin,
2. fastställa mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet och tillhandahålla bedömningar av länets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt,
3. besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt utvecklingsarbete, och
4. följa upp, låta utvärdera och årligen till regeringen redovisa resultaten av det regionala utvecklingsarbetet.

Det regionala utvecklingsarbetet ska bedrivas i syfte att uppfylla målen för den regionala utvecklingspolitiken och EU:s sammanhållningspolitik. Arbetet ska utformas och bedrivas i sektorsövergripande samarbete mellan aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå. Ekonomisk,

social och miljömässig hållbarhet ska vara en integrerad del i analyser, strategier, program och insatser i det regionala utvecklingsarbetet. (Förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete)

Nationella strategin för hållbar regional utveckling

Den nationella strategin med dess strategiska områden och prioriteringar är vägledande för inriktningen av de regionala utvecklingsstrategierna och styrande för vad de statliga medlen för regionalt utvecklingsarbete får användas till. Regeringen pekar ut fyra strategiska områden som ska ligga till grund för genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken 2021–2030. De strategiska områdena är:

- likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd i hela landet
- kompetensförsörjning och kompetensutveckling i hela landet
- innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande i hela landet
- tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystem.

Sörmlands regionala utvecklingsstrategi

Målet i Sörmlands regionala utvecklingsstrategi, Sörmlandsstrategin, är att Sörmland ska vara ett socialt hållbart samhälle med goda och jämlika livsvillkor, där människor lever ett gott liv med god hälsa. Regionfullmäktige fattade beslut om prioriterade inriktningar för Sörmlandsstrategin i september 2022. De prioriterade inriktningarna är:

- Jämlika livsvillkor och god hälsa för alla, med särskilt fokus på barn och unga
- Goda boende- och livsmiljöer som ger jämlika möjligheter till arbete, välbefinnande och välfärd
- Hållbar fysisk och digital tillgänglighet och mobilitet
- Livslångt lärande för tryggad kompetensförsörjning
- Ett växande och dynamiskt näringsliv som bidrar till hållbar omställning

Region Sörmlands arbete med regional utveckling preciseras ytterligare genom strategier, handlingsplaner och insatser inom ett antal sakområden.

Den regionala utvecklingspolitiken är en del av genomförandet av Agenda 2030 och ska främja en ekonomisk, social och miljömässig utveckling. I Sörmlandsstrategin har fem av målen i Agenda 2030 valts ut som styrande principer för samtliga prioriteringar. För varje prioritering har dessutom de fem mest bärande delmålen från Agenda 2030 valts ut. Dessa fem delmål bildar en värdegrund för respektive prioritering.

Finansiering genom anslag 1:1

Finansiering av regional utvecklingspolitik sker via flera utgiftsområden i statsbudgeten, bland annat anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder inom Utgiftsområde 19 Regional utveckling. Andra större finansieringskällor är Europeiska unionens strukturfonder, regionernas egna skatteintäkter och annan nationell finansiering. Som regionalt utvecklingsansvarig aktör beslutar Region Sörmland om användning av 1:1-anslaget i Sörmland.

Anslaget får användas till projektverksamhet (inklusive riskkapitalfonder, lånefonder och garantifonder), regionala företagsstöd, ersättning för vissa kreditförluster samt stöd till kommersiell service. Vidare får anslaget användas för viss administration, uppföljning och utvärdering samt viss central utvecklingsverksamhet. Dessutom får anslaget användas för uppgifter rörande regionalt utvecklingsansvar. (Budgetpropositionen för 2024 Utgiftsområde 19 Regional utveckling)

Den regionala utvecklingsstrategin och program för Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden+ ska vara utgångspunkt vid urvalet av insatser när den som har ansvaret för det regionala utvecklingsarbetet fattar beslut om statliga medel för regionala utvecklingsåtgärder. (Förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete)

Juridiska förutsättningar

Projektverksamhet

1:1-anslaget kan fördelas genom projektmedel med syfte att uppnå målet för den regionala utvecklingspolitiken.

Fördelningen ska ske i förenlighet med Förordning (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala utvecklingspolitiken. Detta innebär exempelvis att:

- det med projekt avses insatser som är avgränsade från den ordinarie verksamheten i fråga om tid, ekonomi och arbetsinsats,
- projektmedel inte får utgöra driftsstöd, det vill säga finansiering av ordinarie verksamhet,
- bidrag får lämnas med högst 50 procent av utgifterna för projektet, dock med högst 60 procent av utgifterna för projektet om medfinansiering lämnas från Europeiska regionala utvecklingsfonden eller Europeiska socialfonden+, och
- bidrag endast i vissa fall och i viss omfattning får utbetalas i förskott.

Upphandling enligt LOU

I de fall fördelning av medel förenas med större krav på prestation från mottagaren, skulle det kunna medföra att finansieringen istället övergår till att betraktas som ett upphandlingspliktigt köp enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU. Något som kan tala för ett sådant köp är att Region Sörmland har specificerat en tjänst som ska utföras.

Om LOU är tillämpligt så ska köpet bland annat ske utifrån de grundläggande upphandlingsprinciperna, den så kallade direktupphandlingsgränsen samt statsstödsreglerna.

Företagsstöd

1:1-medel kan även fördelas genom företagsstöd i enlighet med Förordning (2022:1467) om statligt stöd till regionala investeringar med syfte att främja en hållbar utveckling och stärka konkurrenskraften i företag och därmed främja en hållbar regional utveckling. Företagsstöd kan till exempel användas till konsulttjänster till förmån för små och medelstora företag.

Stöd till kommersiell service

1:1-medel får också användas som stöd till kommersiell service för att det i glesbygder och landsbygder skall kunna upprätthållas en försörjning med dagligvaror och drivmedel som är tillfredsställande med hänsyn till geografiska och befolkningsmässiga förhållanden. Fördelningen ska ske i förenlighet med Förordning (2000:284) om stöd till kommersiell service.

Region Sörmlands finansiering med 1:1-anslaget

Styrande principer

De 1:1-medel som Region Sörmland ansvarar för ska investeras i insatser för att främja en hållbar regional utveckling. Det kan göras som finansiering av utvecklingsprojekt, företagsstöd och stöd till kommersiell service.

Ett utvecklingsprojekt kan också genomföras som en förstudie. Förstudien pågår under en kortare period i syfte att undersöka förutsättningarna för att senare driva ett projekt. Förstudien görs med en mindre budget.

Ansökningar tas emot och beslutas löpande. Finansieringen kan även riktas i form av utlysningar. Som alternativ till utlysning av projektmedel kan Region Sörmland upphandla en extern aktör för genomförandet.

1:1-medel ska i första hand användas för att finansiera regionala utvecklingsprojekt och företagsstöd. I de fall det saknas en aktör för att bedriva utvecklingsprojekt av större vikt eller av särskilt intresse kan Region Sörmland vara projektägare.

Projekt där Region Sörmland avser att vara projektägare och söker finansiering från 1:1-medlen bedöms, beslutas och följs upp på samma sätt som projekt hos externa aktörer.

Fördelning av medel sker genom ett transparent arbetssätt och utifrån givna bedömningskriterier för att ge externa aktörer möjlighet att ta del av medlen på lika villkor.

På Region Sörmlands externa webbplats finns information om vad 1:1-medlen kan användas till, vilka som kan ansöka om medel och vilka bedömningskriterier som gäller. Där finns också information om hur ansökningsprocessen går till.

Handläggning och diarieföring sker i ärendehanteringssystemet Nyps som förvaltas av Tillväxtverket.

Ansökan om projektmedel

En ansökan ska innehålla uppgifter om den aktör som ansöker om projektmedel och en beskrivning av projektets syfte, mål, tidplan och genomförande samt budget och finansieringsplan. Av projektbeskrivningen ska det särskilt framgå hur projektet bidrar till en hållbar utveckling utifrån perspektiven ekonomi, miljö, integration och jämställdhet. Ansökan ska utgå ifrån en förändringslogik där bilden av nuläget, vilka insatser som planeras att genomföras och hur insatserna förväntas leda till önskat resultat beskrivs. (Förordning (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala utvecklingspolitiken)

Bedömningskriterier för projekt

- Regionala utvecklingsprojekt ska bidra till att uppnå den regionala utvecklingsstrategins mål och ligga i linje med dess förhållningssätt och prioriterade inriktningar.
- Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och Europeiska socialfonden+ (ESF+) ska vara utgångspunkt vid urvalet av insatser som ska medfinansieras.
- Projekten ska bidra till en hållbar utveckling utifrån en helhetsbedömning av perspektiven ekonomi, miljö, integration och jämställdhet. De mål och delmål som har valts ut från Agenda 2030 för respektive prioritering i RUS ska utgöra en grund i bedömningen av projektansökningar.
- Projekten ska även ligga i linje med gällande strategier och handlingsplaner.
- Projekten bedöms utifrån hur resultaten tas vidare efter projektets avslut, genom exempelvis tillvaratagande av resultat i ordinarie verksamhet eller spridning av resultat.
- Den sökande ska ha ekonomisk och organisatorisk kapacitet att planera, genomföra och redovisa projektverksamheten.
- Projekten bör skapa ett regionalt värde i en bredd av länets kommuner och geografier.
- Projekten bör verka för att nå ut och skapa värde till en bredd av personer exempelvis gällande kön, ålder och bakgrund.
- I de fall projekt vänder sig till företag bör de skapa värde i en bredd av branscher, företagsformer och företagsstorlekar. Enskilda projekt förväntas dock ej hantera alla olika typer av branscher och företag, utan kan vända sig till en specificerad målgrupp.

Beredning, bedömning och beslut

Inkomna ansökningar bereds och bedöms av Region Sörmlands beredningsgrupp bestående av tjänstepersoner med olika kompetenser, utifrån en helhetsbild och enligt fastställda bedömningskriterier.

Formella beslut om finansiering med 1:1-anslag fattas enligt delegationsordningen för den regionala utvecklingsnämnden. Beslut om finansiering av insatser kan antingen fattas av den regionala utvecklingsnämnden eller som verkställighetsbeslut, som är en följd av och fattas inom ramen för politiska beslut. Verkställighetsbeslut grundas inte på delegering utan på den arbetsfördelning mellan förtroendevalda och anställda som måste finnas för att regionens verksamhet skall kunna fungera.

Beslut om beviljande och avslag ska innehålla en beslutsmotivering (Förordning (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala utvecklingspolitiken) och en bedömning av huruvida och i vilken utsträckning projektet bidrar till mål och prioriterade inriktningar i den regionala utvecklingsstrategin.

Uppföljning och utvärdering

De regionalt utvecklingsansvariga aktörerna ska följa utvecklingen i länet och analysera, följa upp och utvärdera det regionala utvecklingsarbetet i länet. Arbetet med analyser, uppföljning och utvärdering ska ske löpande, systematiskt och långsiktigt. (Förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete)

Insatser som finansieras följs upp för att säkerställa att de bidrar till att uppfylla den regionala utvecklingsstrategins mål, verkar inom dess prioriterade inriktningar och bidrar till lärande.

Ansvar

Verksamhetschefer och handläggare eller motsvarande på Region Sörmland har ansvar för att följa detta dokument vid hantering av 1:1-medel.

Dokumentet ses över en gång per mandatperiod i samband med översyn av den regionala utvecklingsstrategin.